

TEOLOGICKÝ ODKAZ ČESKÉ MODERNY V ŽIVOTĚ A DÍLE FRANTIŠKA BÍLKA

ABSTRAKT

Disertační práce se ve třech kapitolách zabývá životem a dílem umělce Františka Bílka a jeho vztahem k teologickému odkazu české katolické moderny konce devatenáctého a začátku dvacátého století. Cílem jsou odpovědi na tři stanovené otázky: Byl umělec mystikem, za kterého byl ve své době považován?, může být označován za modernistu?, jaké byly důvody jeho vstupu do Církve československé po jejím vzniku v roce 1920? Je užitá metoda hypotézy, která je předem stanovená v položených otázkách a následně zkoušená. Další použitou metodou je rozbor a srovnání přístupu a postojů české společnosti k umělci v průběhu jeho života. Úvodní kapitola popisuje základní ukazatele práce se stručným vymezením její problematiky, dále použitou formu a strukturu.

Oddíl A se věnuje prostředí vzniku moderní Evropy. Především předpokladům vzniku zápasu o modernismus, okolnostem konání prvního vatikánského koncilu, hnutím české katolické reformy a hnutím evropského modernismu ve vztahu k ústřednímu předmětu disertační práce, kterým je umělec František Bílek.

Každá ze tří kapitol se zabývá jedním ze tří období/pilířů umělce. Jsou rozděleny podle životních předělů Bílka a vycházejí z členění jeho životopisců Emanuela Chalupného a Josefa Richarda Marka. První kapitola se zaměřuje na umělcovo první životní období/pilíř – *mládí neboli lidská vina*. Toto období se uzavírá v roce 1901. Ve druhé kapitole, druhém životním období/pilíři – *dospělosti neboli Krista* – se stal pro Bílka ústřední ideou Ježíš Kristus. Bílek se více ve svých realizovaných zakázkách přibližuje potřebám soudobé společnosti. Nastalo období ukotvení ideových cyklů: *Cesta, Stavba budoucího chrámu v nás*. Toto plodné období se uzavírá na počátku první světové války. V jejím průběhu zájem o Bílka upadal. Vznikem samostatného Československa a založením Církve československé dne 8. ledna 1920 nastalo další nové období v jeho životě a díle. Tyto významné změny v české společnosti znamenaly přechod do třetí kapitoly, do období/pilíře – *zralosti neboli národního uvědomění*. Týkají se let 1920-1941. Třetí kapitola se věnuje Bílkově konfesní změně po vzniku Církve československé a jeho aktivnímu působení v České akademii věd a umění.

Oddíl B se soustředí na odpovědi tří stanovených otázek. Rovněž připomíná aktuálnost Bílkových idejí a jeho místo v současné české společnosti.

V závěru jsou představeny přínosy disertace a Bílkův teologický odkaz ve vztahu k jeho životnímu vývoji a směřování. Disertační práci doplňují poznatky ze získaných podkladů o umělci v oblasti audiovizuálních a digitalizovaných archivních pramenů o období, kdy po vstupu do Církve československé pro ni aktivně pracoval. V závěru je nutno připomenout, že se umělec František Bílek řídil ve svých návrzích a tvůrčích realizacích tématy obsažených v Písmu svatém. Profánními tématy se nezabýval. Svůj zájem rovněž

obracel k tvůrčím realizacím velkých osobností z české historie. Ať se opakovaně jednalo o Mistra Jana Husa, Jana Amose Komenského, Petra Chelčického a další. Zasloužil se o uctění jejich památky i pro dvacáté století.